

DOUĂ MUZE – POEZIA ȘI MUZICA ÎN CREAȚIA COMPOZITORULUI EUGEN DOGA

*Nina SLUTU-SOROCEANU,
scriitoare, jurnalistă*

Rezumat: Republica Moldova e o țară mică. Dar, lucru îmbucurător, nu și necunoscută. Iar faptul că ea reușește să figureze printre țările culturale ale lumii se datorează, în mare, creatorilor de la noi, oamenilor de artă, artiștilor. Și numele, opera compozitorului Eugen Doga se înscrie printre creatorii de primă mărime de la noi. El, prin creația sa, ne promovează țara. Iată de ce este prețuit, iubit de conaționali, iată de ce merită și trebuie să-i evidențiem contribuția însemnată pe care o aduce la completarea patrimoniului național spiritual-artistic prin opera sa.

Cuvinte-cheie: operă de patrimoniu, portativ, poezie cântată.

În 1972, apărea la Chișinău, la editura „Cartea Moldovei” o culegere de cântece de-ale compozitorului Eugeniu Doga, intitulată *Pe aripi de cânt*. E un titlu plin de semnificație, compozitorul demonstrând ulterior, de la o lucrare la alta, de la o carte la cealaltă că, într-adevăr, creează de parcă arta sa l-ar înaripa. Consemnăm că maestrul a subliniat în repetate rânduri atașamentul său pentru domeniul pe care-l profesează. Altfel, într-un interviu pe care i l-a acordat jurnalistului Nicolae Roibu, dl. Doga declară: „Muzica este casa mea”. La fel, și atunci când, în colaborare cu o altă harnică jurnalistă, Luminița Dumbrăveanu, au realizat o amplă schiță de-a maestrului-compozitor, au intitulat-o tot atât de tranșant: *Muzica este prima și ultima mea iubire* (Chișinău, Prut Internațional, 2012). Altfel, s-ar crea impresia că dl Doga ar fi „străin” de alte genuri artistice. Adevărul e altul, îmbucurător: Eugen Doga abordează diverse și variate genuri artistice: cinematografia, literatura. Surprinzător sau nu, dar, la ora actuală, avem tot temeiul să vorbim chiar de opera literară a lui Eugeniu Doga, deoarece artistul, pe durata vieții, a acumulat emoții, gânduri palpitate, și le-a evocat în câteva lucrări literare de certă valoare – în proză. Însă lui Eugeniu Doga nu-i este străină nici Poezia, deoarece chiar de la debuturile sale componistice dumnealui a colaborat cu mulți poeți: Anatol Ciocanu, Ion Podoleanu, Andrei Strâmbeanu, Petrea Cruceanu, Grigore Vieru ș.a. Grație acestei colaborări, unele texte de-ale poeților, puse pe portativ de compozitorul Doga, au căpătat noi valențe artistice,

devenind chiar emblematic. E și cazul unei poezii de-a poetului Petrea Cruceniuc, intitulată *Codrii mei frumoși*, poezie care posibil să fi rămas în anonimat, cum se întâmplă atât de des în cultura noastră autohtonă, unde prea arareori știm a prețui și perpetua valorile artiștilor noștri... E similară situația și în cazul unor texte semnate de scriitorii Ion Podoleanu, Gheorghe Vodă ș.a. Ei bine, textul lui Petrea Cruceniuc, „îmbrăcat” în mantia sonoră, imnică, putem spune, de către compozitorul Eugeniu Doga, a cucerit un loc aparte în palmaresul muzicii ușoare de la noi, melodia și textul înfruntând eroziunea timpului, a modelor și modelelor veșnic schimbătoare, de foarte multe ori chiar demolatoare. Această metamorfoză – de a înveșnici, prin artă, un nume, un text, o melodie constituie, posibil, cea mai valoroasă fațetă și menire a artei înseși. Și compozitorul Doga înțelege perfect această misiune dificilă, dar nobilă, de a apropia, îmbina armonios Muzica și Poezia. Numeroase cântece, romanțe, imnuri etc., create de către compozitor în colaborare cu poeții de la noi, stau mărturie, că Eugen Doga prețuiește poezia, o înțelege și o promovează prin creația sa.

Cea mai elocventă dovadă în acest sens sunt atenția și înțelesul pe care compozitorul le acordă creației poetice a lui Mihai Eminescu. Putem vorbi chiar de o obsesie, în sensul cel mai frumos al cuvântului, a compozitorului Eugen Doga pentru poezia marelui Eminescu. Poezie pe care, ca s-o înțelegi, e necesar să posezi și cunoștințe, dar și o sensibilitate nativă, poate chiar primordială, proprie doar ființelor nealterate de gunoiul devastator al robotizării tot mai evidente și mai excesive a omului modern în detrimentul calităților valoroase – cele ale umanismului.

Arta a tins dintotdeauna să-l umanizeze pe *homo sapiens*, să mențină și să multiplice calitățile cele mai de preț ale ființei sale – slujirea Binelui, Frumosului, Armoniei, Empatiei. Acestea sunt valorile perene ale vieții înseși, valori pe care arta le perpetuează constant. Compozitorul Eugen Doga s-a alineat acestor creatori de la începuturile sale artistice, rămânând și astăzi pe această poziție în ciuda faptului că tot mai multe voci încearcă să demonstreze că a crea e un lucru ușor, că ar fi chip să reducem astăzi actul creației la niște algoritmi și că e suficient să programăm computerele

Surprinzător sau nu, dar, la ora actuală, avem tot temeul să vorbim chiar de opera literară a lui Eugeniu Doga, deoarece artistul, pe durata vieții, a acumulat emoții, gânduri palpitate, și le-a evocat în câteva lucrări literare de certă valoare.

performante cu anumite formule matematice și gata – chipurile, mașinile vor da la iveală „opere” noi-nouțe... Adevărat, se fac experimente, se „compune” muzică electronică... Doar că ea n-are priză la ascultători veritabili. Îi lipsește fiorul, misterul, pe care doar sufletul sensibil al artistului i-l poate conferi. Mașinile „crează” scheme irelevante. Omul creează opere complexe, capabile să-i apropie pe semeni de un ideal, să-i înnobileze. Creația lui Eugen Doga face parte din această categorie de artă vie, palpantă, mobilizatoare. Tocmai de aceea, ea merită să ocupe un loc de cinste în palmaresul înscris în zestrea spirituală a neamului nostru, și nu numai. Incontestabil, creația maestrului Eugeniu Doga constituie o operă de patrimoniu și în sens universal, fapt care a fost consemnat de către UNESCO.

Iată de ce merită un cuvânt de bine toți acei oameni cu suflet mare și cu drag de țară care creează, dar și promovează neobosit arta adevărată. E îmbucurător faptul că atât Primăria municipiului Chișinău, cât și instituțiile de cultură din capitală contribuie plenar la munca aceasta. Și bibliotecile, ca totdeauna, sunt aici pe prima linie, dovadă e și conferința actuală, organizată de Direcția Cultură a Primăriei în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și Filiala de Arte „Tudor Arghezi”. Iar unde e parteneriat, e și colaborare, e și perpetuare, e și promovare, și consemnare. Consemnare atât de benefică pentru elaborarea unei panorame cât mai ample a vieții culturale actuale de la noi pentru ziua de mâine. Pentru istorie.

Le mulțumim organizatorilor și vreau să vă asigur că oamenii de artă de la noi, toți slujitorii culturii de aici și de acum, vor da curs cu trageră de inimă la invitația de a continua și de a contribui la completarea istoriei culturii noastre cu noi file pregnante.